

5. Про Воєнну доктрину України: Указ Президента України 15 червня 2004 року № 648/2004 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/648/2004>; Про Воєнну доктрину України: Указ Президента України від 24 вересня 2015 року № 555/2015. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555/2015>.

6. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.

7. Про національну безпеку України // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2018. – № 31. – ст. 241. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>.

Сергій ШИРОКОВ

аспірант кафедри державного управління та місцевого самоврядування ДРІДУ НАДУ

РОЗВИТОК ЯВИЩА ПАТРІОТИЗМУ В СЬОГОДЕННІ

Явище патріотизму притаманне людству з давніх давен. У науковій та суспільній думці відношення до нього неоднозначне, але заперечувати, що це масове суспільне явище не можна. Також не можна заперечувати його суттєвий вплив на поведінку людей. Отже не рахуватися, не використовувати та не керувати цим явищем не можливо при розробці та впровадженні політики.

На протязі історії лаври першості діставалися різним об'єктам патріотизму, один об'єкт змінювався іншим, але попередній не зникав зовсім, почуття до нього тільки слабшали. На лаврах першості був той об'єкт, який більшість населення певної території вважала найзначущим на той час, а поява нових форм цього явища завжди йшла пліч-о-пліч у часі з якісними змінами у розвитку суспільства.

Існує багато визначень явища патріотизму. В Енциклопедії державного управління зазначено таке визначення. «ПАТРІОТИЗМ – морально-етичний та політичний принцип, сутність якого полягає в почутті любові до рідного краю, Батьківщини, своєї країни» [2]. Вікіпедія містить таке визначення. «Патріотизм – громадянське почуття, змістом якого є любов до батьківщини, відданість своєму народові, гордість за надбання національної культури, готовність діяти в інтересах вітчизни та постати на її захист у разі необхідності» [5]. Енциклопедія політичної думки наводить такі визначення патріотизму. «Патріотизм – це любов до батьківщини, яка включає в себе готовність стати на її захист та діяти в її інтересах». «Патріотизм – це швидше почуття, аніж політична ідея, але таке почуття, яке може бути поставлено на службу різного роду переконанням, особливо під час війни» [3]. Академічний

тлумачний словник української мови містить таке визначення. «ПАТРІОТИЗМ, у, чол. Любов до своєї батьківщини, відданість своєму народові, готовність для них на жертви й подвиги. Патріотизм – одно з найбільш глибоких почуттів, закріплених віками і тисячоліттями відособлених вітчизн (Ленін, 37, 1973, 182); Франко був, це безперечно, полум'яним патріотом своєї батьківщини. Його патріотизм подібний до патріотизму Пушкіна і Горького, патріотизму Шевченка і Коцюбинського (Максим Рильський, III, 1955, 272); // перен. Відданість чому-небудь, любов до чогось. Він не знав ніякого іншого патріотизму, крім бюрової пунктуальності (Іван Франко, VI, 1951, 162)» [1].

Усі відомі визначення передають його суть через любов до об'єкту, емоційне піднесення від єднання з ним, відданість йому, готовність постати на його захист та до самопожертви заради нього.

Історичний аналіз розвитку цього явища доводить, що спільними рисами для усіх об'єктів є також солідарність у думках та діях суб'єктів патріотизму навколо об'єкту, його об'єднуюча здатність, тобто навколо кожного об'єкту формується певне співтовариство однодумців. Чим більша кількість прихильників того чи іншого об'єкту, тим більш домінуюче положення займає цей об'єкт. Ці фактори є дуже важливими у державно-управлінському вимірі.

Так, прийнято вважати, що перші ознаки патріотизму як явища (первинний патріотизм, патріотизм до свого роду, племені) з'явилися ще у епоху збиральництва, коли життя людства трималося на солідарності між членами окремих невеликих груп, на кровному зв'язку між ними, а почуття цієї солідарності збігалося з почуттям сімейним.

При переході від кочовому способу життя до осілого, при превалюванні землеробства над збиральництвом патріотизм теж набуває нових рис, стаючи любов'ю до рідної землі.

З розвитком ремесла та появою значної кількості міських мешканців почуття до рідної землі природньо слабшають, а на перші місця виходить прихильність до свого культурного середовища або до рідної громадянськості, з подальшим розвитком до державного патріотизму.

Від почуття боргу вдячності до батьків бере свій початок духовно-релігійний напрямок патріотизму.

Вважається, що у чисто національному вигляді патріотичне почуття уперше яскраво проявилось на початку XV ст. у Франції, в особі Жанни д'Арк, яка вперше дала просту і ясну формулу чисто національного патріотизму: бути незалежним від чужоземців на своїй землі і мати серед себе свого власного верховного главу. Якісний поштовх у розвитку цього явища внесла Велика французька революція. Національний патріотизм піднісся до релігії. Якщо до цієї події вітчизна втілювала в себе вотчину свого, справжнього бога, то тепер вона сама визнається чимось абсолютним, вона стає єдиним або, принаймні, найвищим предметом поклоніння і служіння [4].

Дуже яскравим прикладом існування ще одного напрямку патріотизму слугують події революції Гідності в Україні. Ці події не були проявами ані державного, ані національного патріотизму у чистому вигляді, тому, що наприкінці 2013 року не було прямої загрози існуванню ані державі Україна, ані існуванню української нації у короткостроковій перспективі. З іншого боку, були наявні усі найзначніші риси патріотизму, це й емоційне піднесення, й активно-діяльна форма, й самопожертва, тощо. Але до якого ж саме об'єкту? Про це написано багато статей та проголошено чимало промов. Народ України захищав свій цивілізаційний вибір. Тобто це був прояв рушійної сили бачення народу до якої саме спільноти націй у цивілізаційному вимірі він себе відносить після реалізації права на самовизначення. Таким чином можна стверджувати існування ще одного напрямку цього явища – світоглядного патріотизму.

У сучасних умовах, в умовах посилення конфронтації між центрами сили у світі цей вид патріотизму може зайняти домінуюче положення, а виборені європейський та євроатлантичний вектори розвитку нашої держави можна вважати проявами світоглядного патріотизму народу України.

Список використаної літератури

1. Академічний тлумачний словник. – Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/patriotyzm>.
2. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Нац. Акад. держ. Упр. При Президентіві України; наук.-ред. колегія: Ю.В. Ковбасюк (голова) та ін. – К.: НАДУ, 2011. Т. 3: Історія державного управління / наук.-ред. колегія: А. М. Михненко (співголова), М. М. Білинська (співголова) та ін. – 2011. – 788 с.
3. Енциклопедія політичної думки. – Режим доступу: <http://slovopedia.org.ua/40/53407/261250.html>.
4. Енциклопедичний словник Брокгауза і Ефрона. – Режим доступу: <http://bibliograph.com.ua/bep/96.htm>.
5. Патріотизм. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>.

СЕКЦІЯ 4

Тенденції розвитку державного управління на місцевому та регіональному рівні: правовий аспект

Тігран АРУШАНЯН

аспірант кафедри регіонального управління, місцевого самоврядування та управління містом НАДУ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

Нормативно-правове регулювання розвитку ресурсного потенціалу регіону вписується в рамки державного регулювання в цілому. Розвиток ресурсного потенціалу представляє собою процес експлуатації ресурсів з метою задоволення матеріальних і духовних потреб суспільства.

Нормативно-правове регулювання розвитку ресурсного потенціалу регіону має сприяти нівелюванню екстерналій і ефективному розподілу як вичерпних, так і невичерпних ресурсів, визначаючи їх як суспільні блага. Першочергове значення для ефективного розвитку ресурсного потенціалу регіону має його якісне нормативно-правове забезпечення.

На жаль, тривалий процес становлення українського законодавства у сфері публічного управління регіональним розвитком досі ще не закінчився, а існуючі проблеми залишаються невіршеними. Незважаючи на багаточисельні нормативні акти, спрямовані на удосконалення державної регіональної політики, окремі її напрямки продовжують страждати від неповноти, суперечливості та неузгодженості нормативно-правового регулювання.

З метою узагальнення правової теорії і практики розвитку ресурсного потенціалу регіону, доцільним є проведення систематизації відповідного чинного законодавства з виділенням наступних груп нормативних актів:

1. Конституція України та Кодекси України (Земельний, Лісовий, Водний, Про надра та ін.), в яких закріплені загальні засади розвитку регіонів. Так, зокрема, ст. 132 Конституції зазначає, що «територіальний устрій України ґрунтується на засадах єдності та цілісності державної території, поєднання централізації і децентралізації у здійсненні державної влади, збалансованості і соціально-економічного розвитку регіонів, з урахуванням їх історичних, економічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей, етнічних і культурних традицій» [1].

2. Профільне спеціальне законодавство щодо розвитку ресурсного потенціалу регіону. До нього відносяться, в першу чергу, Закони України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 1 липня 2010 р.